

Цапик Д.М.,

здобувачка вищої освіти обліково-фінансового факультету

Науковий керівник - **Бурковська А. В.,**

канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри фінансів,

банківської справи та страхування

Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

РОЛЬ ЦЕНТРАЛЬНОГО БАНКУ В ЕКОНОМІЦІ КРАЇНИ

Центральний банк є ключовим елементом фінансової системи будь-якої країни, який виконує важливі функції у забезпеченні стабільності економіки держави. В Україні роль Центрального банку, зокрема Національного банку України (далі -НБУ), стає особливо актуальною в умовах сучасних економічних викликів і війни. Центральний банк відповідає за грошово-кредитну політику, валютне регулювання, а також за стабільність функціонування всієї банківської системи.

Центральний банк є головним фінансовим інститутом країни, що виконує основну роль у стабільності економіки. Його головна мета — забезпечення безінфляційного функціонування держави та підтримка грошово-кредитної політики.

Центральний банк функціонує незалежно від політичних впливів, що дозволяє йому приймати рішення, базуючись на економічних принципах, а не на короткострокових політичних інтересах. Це важливо для збереження довіри населення до фінансової системи і для уникнення інфляційних процесів.

Центральний банк складається з кількох основних підрозділів, кожен з яких виконує специфічні функції. На чолі Центрального банку стоїть керівник, який відповідає за загальне управління та стратегію. Основні департаменти можуть включати департамент монетарної політики, департамент фінансового нагляду, департамент валютного контролю. Кожен з цих департаментів має свої завдання, які спрямовані на досягнення основних цілей Центрального банку.

Центральний банк також взаємодіє з урядом у питаннях економічного розвитку та фіскальної політики. Хоча він є незалежним, Центральний банк може консультувати уряд щодо економічних питань, включаючи управління державним боргом. Крім того, він активно взаємодіє з фінансовими ринками, забезпечуючи їхню ліквідність через проведення операцій з цінними паперами на відкритому ринку та здійснення валютних інтервенцій.

Основні функції Центрального банку України:

1. Регулювання грошово-кредитної політики. При цьому НБУ впроваджує інновації, такі як цифрова валюта [1, с. 957]. Це має значний вплив на підтримку стабільності та прозорості грошового ринку, що є одним з основних завдань центрального банку.

2. Підтримка доступу до фінансових ресурсів. НБУ через субсидування ставок і пільгові кредити підтримує малий бізнес [2, с. 170]. Це

демонструє важливість кредитної політики центрального банку для забезпечення економічного зростання та зменшення ризиків.

3. Фінансова стабільність та безпека. Монетарна політика НБУ має великий вплив на фінансову стабільність аграрного сектору України [3, с. 245]. Це підкреслює роль центрального банку як інструменту забезпечення стабільності економіки.

4. Стимулювання інвестицій. Центральний банк створює сприятливі умови для інвесторів шляхом забезпечення макроекономічної стабільності [4, с. 79]. Велику роль при цьому мають стабілізація інфляції та контроль обмінного курсу, що також є ключовими функціями центрального банку.

Ці приклади демонструють багатогранну роль НБУ в економіці, зокрема у впровадженні цифрових технологій, стимулюванні економічного зростання, залученні інвестицій та підтримці фінансової стабільності.

Загалом, Центральний банк є критично важливим елементом економіки, який забезпечує стабільність фінансової системи (особливо – в умовах війни), сприяє економічному розвитку та підтримує довіру громадськості до національної валюти. Його функції та структура формують основу для ефективного управління економічними процесами в повоєнній країні, що особливо важливо в умовах глобалізації та економічних викликів.

Список використаних джерел:

1. Sirenko, N., Dubinina, M., Melnyk, O., Bodnar, O. and Luhova, O. (2023). Current Status and Regulation of the Digital Money Market in Ukraine. *Econ. Aff.*, 68(Special Issue): 955-961. DOI: 10.46852/0424-2513.2s.2023.44. <http://ndpublisher.in/admin/issues/EAv68n2sz18.pdf>
2. Sirenko N., Lunkina T., Burkovska A., Mikulyak K. (2022). Prospects for the Development of Small Agricultural Business Entities in the Market Environment. *Economic Studies (Ikonomicheski Izsledvania)*, 31(3), pp. 162-175.
3. Sirenko N., Burkovska A., Lunkina T., Mikulyak K. Assessment of Financial and Economic Security of the Agricultural Sector of the Economy of Ukraine. *Financial and Credit Activities: Problems of Theory and Practice*. 2021. №4 (39). С. 241-250.
4. Yekimov S., Nianko V., Sirenko N., Burkovska A., Bodnar O. (2022). The Problem of Attracting Private Investment in Agriculture. In: Muratov A., Ignateva S. (eds) *Fundamental and Applied Scientific Research in the Development of Agriculture in the Far East (AFE-2021)*. AFE 2021. Lecture Notes in Networks and Systems, vol 353. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-030-91402-8_7.